

**Program Ochrony Środowiska
dla Miasta Bełchatowa**
na lata 2009 – 2012
z uwzględnieniem perspektyw na lata 2013 – 2016

Bełchatów 2009

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2013 – 2016

Wykonała:
mgr inż. Marta Kapusta

GEOPULS Pracownia Geologii i Ochrony Środowiska
97-371 Wola Krzysztoporska, ul. Północna 38
tel. 508 283 842 www.geopuls.pl e-mail: geopuls@neostrada.pl

1. WSTĘP.....	4
1.1. Cel i zakres programu	4
1.2. Metodyka opracowania programu.....	5
2. CELE I ZASADY POLITYKI EKOLOGICZNEJ	6
2.1. Zasady polityki ekologicznej państwa	6
2.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa	7
2.1.2. Strategia Rozwoju Kraju	11
2.1.3. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013	11
2.1.4. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	12
2.2. Polityka ekologiczna na poziomie wojewódzkim.....	12
2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa.....	12
2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego.....	13
2.2.3. Regionalny Program Operacyjny	15
2.2.4. Program Ochrony Środowiska	15
Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015	15
2.3. Polityka ekologiczna na poziomie powiatowym:	18
2.3.1. Strategia Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2005 – 2015	18
2.4. Uwarunkowania wynikające z polityki na poziomie gminy:	20
2.4.1. Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2015	20
2.4.2. Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego Miasta Bełchatowa	24
2.4.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.	24
2.5. Limity racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska.....	25
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA BEŁCHATÓW	26
3.1. Położenie geograficzne	26
3.2. Powierzchnia gminy i struktura gruntów	28
3.3. Ludność	29
3.4. Gospodarka.....	32
3.5. Infrastruktura komunikacyjna	34
3.6. Ukształtowanie powierzchni terenu	35
3.7. Budowa geologiczna	36
3.8. Surowce mineralne.....	39
3.9. Klimat.....	40
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA Z WYZNACZENIEM CELÓW EKOLOGICZNYCH I OKRESLENIEM STRATEGII DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY STANDARDÓW ŚRODOWISKA	41
4.1. Gospodarka wodno – ściekowa.....	41
4.1.1. Wody podziemne	42
Ogólna charakterystyka.....	42
Jakość wód podziemnych.....	43
Pobór wód podziemnych.....	44
4.1.2. Wody powierzchniowe	45
Informacje ogólne	45
Jakość wód powierzchniowych.....	45
4.1.3. Gospodarka ściekowa.....	50
Oczyszczalnia ścieków.....	50
Kanalizacja sanitarna i deszczowa.	53
Nieczystości ciekłe.....	55
4.1.4. Kształtowanie stosunków wodnych ochrona przed powodzią i skutkami suszy	56
4.1.5. Cele i kierunki działań	57

4.2. Ochrona gruntów	59
4.2.1. Cele i kierunki działań	62
4.3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego	63
4.4.1. Obszary zieleni nieurządzonej	64
Trwałe użytki zielone	64
Lasy	64
4.4.2. Zieleni urządzona	68
Parki	68
Skwery.....	70
Zieleni osiedlowa i uliczna.....	71
4.4.3. Tereny dolinne Rakówki i jej dopływów	74
4.4.4. Formy ochrony przyrody Bełchatowa i okolic.....	75
Rezerваты w pobliżu Bełchatowa	75
Obszar chronionego krajobrazu	76
Pomniki przyrody.....	78
Użytki ekologiczne.....	79
4.4.5. Cele i kierunki działań.	80
4.5. Powietrze.....	81
4.5.1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza	81
4.5.2. Ocena jakości powietrza w Bełchatowie na tle województwa łódzkiego.....	82
4.5.3. Cele i kierunki działań.	92
4.6. Klimat akustyczny.....	94
4.6.1. Cele i kierunki działań.	97
4.7. Poważne awarie.....	97
4.7.1. Cele i kierunki działań.	99
4.8. Promieniowanie elektromagnetyczne	99
4.8.1. Cele i kierunki działań.	102
4.9. Racjonalizacja wykorzystania materiałów i surowców	103
4.9.1. Ograniczenie zużycia wody w sektorze komunalnym.....	103
4.9.2. Ograniczanie materiałochłonności, energochłonności i odpadowości.....	104
4.9.3. Cele i kierunki działań.	107
4.10. Edukacja ekologiczna.....	108
4.10.1. Cele i kierunki działań.....	110
5. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH 2004-2007 ORAZ PRZEDSTAWIENIE PROBLEMÓW ŚRODOWISKOWYCH W MIEŚCIE	111
6. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	118
6.1. Instrumenty prawne.....	119
6.2. Instrumenty społeczne.....	120
6.3. Instrumenty finansowe	120
7. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM.....	124
7.1. Struktura zarządzania programem.....	124
7.2. Monitoring realizacji postanowień programu	125
8. WYKAZ DZIAŁAŃ WSKAZANYCH DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA BEŁCHATOWA WRAZ Z HARMONOGRAMEM RZECZOWO-FINANSOWYM DLA MIASTA BEŁCHATOWA I SPÓŁEK MIEJSKICH.....	127
9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	134
10. ŹRÓDŁA INFORMACJI, BIBLIOGRAFIA.....	136
SPIS TABEL, RYSUNKÓW I FOTOGRAFII.	137

1. WSTĘP

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2013 - 2016” to instrument realizacji prawa miejscowego o charakterze strategicznym. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001r, Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami)* wprowadziła obowiązek wykonywania programów ochrony środowiska dla województw, powiatów i gmin. Opracowanie niniejsze stanowi aktualizację wcześniej przyjętego Programu Ochrony Środowiska Miasta Bełchatowa obejmującego lata 2004-2011 (*Uchwała Rady Miejskiej w Bełchatowie Nr XXIII/229/04 z dnia 24 czerwca 2004 w sprawie uchwalenia „Gminnego programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla gminy Miasto Bełchatów”*).

1.1. Cel i zakres programu

Podstawowym celem „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Bełchatowa na lata 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2013 – 2016” jest wdrożenie polityki ekologicznej państwa na obszarze gminy Miasto Bełchatów. Nadrzędnym strategicznym celem polityki ekologicznej państwa zawartym w dokumencie „Polityka ekologiczna państwa na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 - 2014” jest „Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego”.

Niniejszy Program wytycza kierunki działań, które będą prowadziły do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie miasta oraz określa strategię racjonalnego wykorzystania zasobów i poprawy standardów jakości poszczególnych komponentów środowiska naturalnego. Zaplanowane cele i zadania są zgodne z celami i zadaniami zawartymi w krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentach strategicznych (strategiach, programach, planach), nakreślających kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego m.in. wynikające z integracji z Unią Europejską.

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bełchatowa na lata 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2013 - 2016” w sposób kompleksowy charakteryzuje stan środowiska przyrodniczego na terenie Bełchatowa, ocenia zmiany, jakie zaszły od przyjęcia pierwotnego gminnego programu ochrony środowiska oraz przedstawia problemy środowiskowe miasta, które należy rozwiązać.

1.2. Metodyka opracowania programu

Program Ochrony Środowiska został opracowany w oparciu o informacje i dane pochodzące z Urzędu Miasta Bełchatowa, jednostek i instytucji działających na terenie miasta, takich, jak: Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi, Zakład Wodociągów i Kanalizacji "WOD-KAN" Spółka z o.o. w Bełchatowie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi – Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim, Urząd Wojewódzki w Łodzi – Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim, Nadleśnictwo Bełchatów, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Bełchatowie, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe w mieście.

Wykorzystano liczne publikacje i opracowania dotyczące miasta Bełchatowa oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Łodzi. Wykorzystano także informacje pochodzące z ankiet, w których mieszkańcy miasta wyrażali swe opinie o stanie środowiska, o obiektach przyrodniczych, które ich zdaniem zasługują na szczególną ochronę, a także o największych uciążliwościach oraz o oczekiwaniach w stosunku do władz miasta.

Diagnoza stanu poszczególnych komponentów środowiska oparta została w głównej mierze o ogólnodostępne dane publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, Urząd Statystyczny w Łodzi oraz Główny Urząd Statystyczny.

Cele i kierunki działań określone zostały w oparciu o analizę takich elementów jak:

- polityka ekologiczna państwa, województwa i powiatu;
- zasoby środowiskowe gminy;
- ocena stanu środowiska;
- możliwości finansowania przedsięwzięć;
- wnioski z raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska;

W stosunku do pierwszej edycji Programu wprowadzono następujące zmiany:

- dostosowano cele, kierunki działań i priorytety do zaktualizowanych dokumentów: polityk, strategii, które zostały omówione w dalszej części opracowania;
- zmieniono hierarchę zakładanych celów oraz adresatów działań, w celu sprostania obowiązującym obecnie przepisom oraz ustaleniom dokumentów wyższych szczebli.

W aktualizacji Programu Ochrony Środowiska pominięto tematykę odpadów. Jest on szczegółowo opisany w powstałej równolegle aktualizacji planu gospodarki odpadami dla miasta Bełchatowa.

Analizę oceny stanu środowiska i zmian, jakie zaszły od sporządzenia pierwszej edycji programu przeprowadzono w oparciu o dane za lata 2004-2007, a także dostępne dane z roku 2008.

2. CELE I ZASADY POLITYKI EKOLOGICZNEJ

2.1. Zasady polityki ekologicznej państwa

Polityka ekologiczna jest świadomą i celową działalnością władz różnych szczebli w odniesieniu do środowiska.

Główne zasady polityki ekologicznej Unii Europejskiej zostały sformułowane w [Traktacie Ustanawiającym Wspólnotę Europejską](#). Do najważniejszych z nich należą:

- zasada prewencji i zapobiegania (należy stosować środki przeciwdziałające zanieczyszczeniom, aby potem uniknąć nieodwracalnych szkód w środowisku naturalnym),
- zasada pierwszeństwa zwalczania szkód w środowisku naturalnym, a w szczególności ich źródła,
- zasada sprawcy (koszty unikania i usuwania szkód ekologicznych powinien ponosić ten, kto jest rzeczywistym sprawcą tych szkód).

Zasady kształtowania krajowej polityki ekologicznej wprowadziła *ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 13 – 16*. Jako realizacja ustaleń ustawy na szczeblu krajowym został sporządzony projekt „Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Jest on aktualizacją „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014”. Potrzeba tej aktualizacji wynikała z jednej strony z potrzeby wypełnienia obowiązku ustawowego, z drugiej zaś z konieczności dokonania zmian po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. Pojawiła się szansa szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy życia mieszkańców poprzez m.in. możliwość korzystania ze środków finansowych UE. Oznacza to także konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągania celów wspólnotowej polityki ekologicznej.

W ślad za aktualizacją polityki ekologicznej państwa, aktualizacji podlegają kolejno programy ochrony środowiska pozostałych poziomów administracji: wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Polityka ekologiczna gminy Miasto Bełchatów powinna być zgodna z polityką ekologiczną państwa i odnosić się do kierunków poprawy stanu środowiska oraz racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych sformułowanych w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015”.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2012 uwzględnia zapisy następujących opracowań planistycznych i programowych:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007-2010,
- Projekt Polityki ekologicznej państwa w latach 2009 ÷ 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Narodowa Strategia Spójności 2007-2013,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2007-2013,
- Wojewódzki Program Ochrony i Rozwoju Zasobów Wodnych,
- Strategia Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2005 – 2015.
- Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009-2015,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Gminy Miasto Bełchatów,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Bełchatowa.

2.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Realizując „Strategię Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 r.” przyjęto Politykę ekologiczną państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007 - 2010, a następnie opracowano projekt Polityki ekologicznej państwa na lata 2007 ÷ 2010. W roku 2008 opracowano kolejny projekt Polityki ekologicznej państwa w latach 2009 ÷ 2012 z perspektywą do roku 2016, aktualizujący wcześniejszą wersję. Obecnie oczekuje on na uchwalenie przez SEJM RP. Dokumenty te wytyczają cele i zasady realizacji polityki państwa w zakresie ochrony środowiska z uwzględnieniem programów wykonawczych, a także oszacowaniem nakładów na realizację tych celów.

Główne cele działań systemowych nakreślone w projekcie Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009 ÷ 2012 z perspektywą do roku 2016 są następujące:

1. Doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów;
2. Uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które

- prowałyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko;
3. Jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie;
 4. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do:
 - proekologicznych zachowań konsumenckich,
 - prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
 - organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
 - uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska;
 5. Zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska;
 6. Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy;
 7. Konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

W zakresie ochrony zasobów naturalnych wytyczono następujące cele:

1. Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną;
2. Dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
3. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed

skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej;

4. Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogene, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą;
5. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją;

W zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa celami będą:

1. Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska;
2. Dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych;
3. Utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Ten długofalowy cel powinien być zrealizowany do 2015 r. tak, jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, natomiast w polskim prawodawstwie ustawa - Prawo wodne.
4. Utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.), znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska, zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja, sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865), eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów;
5. Dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;

6. Stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH;

Nadrzędnym celem polityki ekologicznej państwa jest wdrażanie przyjętej w Konstytucji RP zasady zrównoważonego rozwoju, poprzez zastosowanie modelu, w którym zaspokajanie bieżących potrzeb społecznych oraz potrzeb przyszłych pokoleń będzie traktowane równoprawnie i będzie udziałem wszystkich grup społecznych, a racje społeczne, ekonomiczne i ekologiczne traktować należy równorzędnie. Szczegółowe zasady obowiązujące w polskiej polityce ekologicznej to:

- zasada przezorności – zasada ta przewiduje, że rozwiązania pojawiających się problemów powinny nastąpić wtedy, gdy pojawi się uzasadnione prawdopodobieństwo wystąpienia problemu, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie,
- zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi – dotyczy traktowania celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi,
- zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- zasada regionalizacji to m.in.: rozszerzenie uprawnień dla samorządu terytorialnego i wojewodów do ustalania regionalnych opłat, normatywów, ulg i wymogów ekologicznych wobec jednostek gospodarczych; regionalizowanie ogólnokrajowych narzędzi polityki ekologicznej w odniesieniu do obszarów silnie przekształconych i zdegradowanych lub zagrożonych degradacją, o wysokich walorach przyrodniczych oraz obszarów pośrednich, zakłada dostosowanie krajowych narzędzi polityki ekologicznej do specyfiki obszarów,
- zasada uspołecznienia polityki ekologicznej jest realizowana poprzez tworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków do udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym rozwoju edukacji ekologicznej, rozbudzeniu świadomości i wrażliwości ekologicznej oraz kształtowaniu nowej etyki zachowań wobec środowiska,
- zasada “zanieczyszczający płaci” – jej założeniem jest przeniesienie pełnej odpowiedzialności, w tym materialnej, za skutki zanieczyszczania i stwarzania innych zagrożeń dla środowiska na sprawcę, tj. na jednostki użytkujące zasoby środowiska. Zasada ta odnosi się również do uciążliwości powodowanych procesami konsumpcji, szczególnie w sytuacji, gdy konsument ma możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych,
- zasada prewencji – zakłada przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska, które powinno być realizowane na etapie planowania i w oparciu o posiadaną wiedzę, tj. wdrażania procedur ocen oddziaływania na środowisko oraz monitorowanie prowadzonych działań,

- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) – zasada ta oznacza, że najbardziej efektywny i zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności stanowi podstawę wyeliminowania lub ograniczenia emisji i wpływu na środowisko,
- zasada subsydiarności oznacza, że kompetencje ochrony środowiska zostają przekazane na szczebel regionalny, możliwie najbliższy obywatelom, oraz że Unia Europejska podejmuje działania nie należące do jej kompetencji tylko wówczas, gdy cele proponowanych działań nie mogą być osiągnięte przez państwo członkowskie,
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej – dotyczy minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

2.1.2. Strategia Rozwoju Kraju

„Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015” jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. „Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015” została przyjęta przez Radę Ministrów dnia 27 czerwiec 2006 roku.

Jednym z 5 priorytetów „Strategii Rozwoju Kraju 2007 - 2015” jest poprawa infrastruktury technicznej i społecznej. W ramach tego priorytetu wskazuje się na konieczność realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska, służących ochronie zasobów wodnych, poprawie czystości wód i powietrza, zapewniających oszczędność energii i zabezpieczających przed katastrofami naturalnymi.

Ujęte w strategii rozwoju kraju cele pozwolą na efektywne wykorzystanie funduszy krajowych oraz unijnych.

2.1.3. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

Narodowa strategia spójności to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007 - 2013. Została przygotowana w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i zaakceptowana przez Komisję Europejską dnia 9 maja 2007 roku.

Cel główny Narodowej Strategii Spójności 2007 - 2013 to tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

2.1.4. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, zatwierdzony przez Radę Ministrów 16 grudnia 2003 roku, jest dokumentem przygotowanym w oparciu o zobowiązania Traktatu o Akcesji Polski do Unii Europejskiej. Wykorzystano w nim analizy i oceny danych od gmin o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez gminy przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków. Podstawą budowy programu była „aglomeracja”, zdefiniowana w *ustawie z dnia 18 lipca 2001 roku – Prawo wodne* jako teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Głównym celem odprowadzania i oczyszczania ścieków w Polsce jest realizacja systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków na terenach o skoncentrowanej zabudowie.

2.2. Polityka ekologiczna na poziomie wojewódzkim

2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2020 została przyjęta *uchwałą nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006 r.* Jest ona dokumentem nadrzędnym, wytyczającym cele i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu, misję rozwoju województwa, wyznaczającym cele i priorytety polityki rozwoju prowadzonej na terenie regionu.

Misją regionu, wynikającą z aktualnego stanu województwa oraz przewidywanych zmian warunków zewnętrznych, jest podniesienie atrakcyjności województwa w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Strategia wyodrębnia trzy strategiczne dla województwa strefy: społeczną, ekonomiczną i funkcjonalno-przestrzenną, dla których sformułowano następujące cele główne:

- wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa,
- poprawa pozycji konkurencyjności gospodarki województwa,
- stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.

Jako cel strategiczny w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego przyjęto: Poprawę warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska. Cele szczegółowe to:

- ochrona i poprawa stanu środowiska oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym,
- zrównoważony rozwój gospodarki zasobami naturalnymi,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

Kolejnym dokumentem o zasięgu wojewódzkim jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, który został zatwierdzony *uchwałą nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r.* Jest on dokumentem strategicznym opracowywanym przez samorząd województwa, określającym zasady kształtowania struktury przestrzennej województwa.

„Celem nadrzędnym w zakresie ochrony środowiska na terenie województwa jest taki kierunek rozwoju, który – uwzględniając rozwój społeczny i gospodarczy – zagwarantuje ochronę środowiska przyrodniczego zarówno w zakresie kompleksowej ochrony terenów cennych przyrodniczo, jak i poszczególnych elementów środowiska, czyli takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, które doprowadzą do zachowania zasobów i walorów środowiska w stanie zapewniającym trwałe możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia, przy zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej”.

Kierunki działań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego przyjęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego:

1. Ochrona unikatowych i najcenniejszych przyrodniczo terenów dla zachowania i utrwalania różnorodności biologicznej poprzez utrzymanie istniejących form ochrony oraz utworzenie szeregu nowych rezerwatów, obszarów chronionego krajobrazu, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych oraz użytków ekologicznych i stanowisk dokumentacyjnych.
2. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo o zróżnicowanych ekosystemach i dużej bioróżnorodności oraz kształtowanie spójnego systemu ekologicznego, utworzenie na obszarze województwa spójnego i uporządkowanego pod względem prawnym Systemu Obszarów Chronionych.
3. Ochrona i kształtowanie środowiska w zakresie jego poszczególnych elementów:
 - a) w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb:
 - ochrona przed nadmierną urbanizacją,
 - ochrona przed zanieczyszczeniami chemicznymi, przemysłowymi i komunikacyjnymi,

- rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych,
- b) w zakresie ochrony surowców mineralnych:
- ochrona oraz wyłączenie z trwałego zainwestowania terenów udokumentowanych złóż,
 - oszczędne gospodarowanie surowcami,
 - dalsza intensyfikacja badań geologicznych,
 - szersze wykorzystanie wód mineralno – geotermalnych,
- c) w zakresie ochrony wód powierzchniowych i gospodarki wodą:
- poprawa jakości wód poprzez budowę i modernizację systemów oczyszczania i odprowadzania ścieków,
 - zmniejszenie deficytu wód,
 - złagodzenie zagrożenia powodziowego,
 - ochrona rzek i dolin rzecznych,
- d) w zakresie ochrony wód podziemnych:
- zmniejszenie wodochłonności przemysłu, rolnictwa i gospodarki,
 - przywrócenie wodom podziemnym właściwego stanu czystości i ich ochrona przed zanieczyszczeniami,
- e) w zakresie ochrony powietrza i poprawy warunków aerosanitarnych:
- szersze wykorzystanie energii odnawialnej,
 - sukcesywna likwidacja źródeł grzewczych wykorzystujących paliwa konwencjonalne,
 - zmniejszenie transportochłonności gospodarki i wprowadzenie czystszych paliw,
 - wyprowadzenie ruchu samochodowego z centrów miast,
- f) w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów roślinnych:
- ochrona zadrzewień i kompleksów leśnych i zwiększanie ich powierzchni,
 - ochrona ekosystemów bagienno – torfowiskowych i mokradłowych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego zakłada również szersze wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii, w tym biologicznej energii wód geotermalnych oraz energii wiatrowej, a także większe wykorzystanie biogazu – produktu powstałego w wyniku składowania odpadów organicznych.

W zakresie gospodarki odpadami główne kierunki działań przewidziane w przywołanym wyżej dokumencie to:

- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w 2010 r.,
- wycofanie z produkcji i użytkowania materiałów niebezpiecznych do 2010 r.,
- likwidacja mogilników i „dzikich wysypisk” odpadów,
- wdrożenie do 2025 r. idei zrównoważonej produkcji i konsumpcji,

- kompleksowe wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów, recyklingu oraz termicznej utylizacji odpadów, szczególnie w miastach.

2.2.3. Regionalny Program Operacyjny

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2013 (RPO) zatwierdzony został *uchwałą nr 1393/07 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 14 listopada 2007 r.* Jest dokumentem o charakterze operacyjnym i określa główne kierunki rozwoju województwa łódzkiego. W części operacyjnej zaprezentowane są przyjęte osie priorytetowe wraz z uzasadnieniem ich wyboru, finansowanie oraz system realizacji programu. Najważniejsze wyzwania dla województwa łódzkiego to promowanie konkurencyjności i tworzenie miejsc pracy.

Oś priorytetowa nr II to „Ochrona środowiska”, a wyznaczonym celem szczegółowym jest „Poprawa stanu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa energetycznego”.

Cele operacyjne:

- racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych,
- racjonalizacja zaopatrzenia w wodę,
- racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami z sektora gospodarczego,
- ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych,
- poprawa jakości powietrza,
- przeciwdziałanie powstawaniu zagrożeń środowiskowych i zmniejszenie ich skutków,
- rozwój i poprawa stanu infrastruktury energetycznej województwa,
- dywersyfikacja źródeł energii ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

2.2.4. Program Ochrony Środowiska

Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015

Omówione powyżej dokumenty ochronę i kształtowanie środowiska traktują równorzędnie z innymi strategicznymi celami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju województwa. Najważniejszym dokumentem wdrażającym politykę ekologiczną państwa na gruncie województwa jest Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008

- 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015. Wskazuje on cele i priorytety ekologiczne, rodzaje i harmonogramy działań proekologicznych oraz środki niezbędne do ich osiągnięcia.

Przywołany wyżej program ochrony środowiska podnosi następujące problemy w regionie:

- znaczny udział gleb zdegradowanych i narażonych na degradację,
- zbyt wolny proces rekultywacji terenów zdegradowanych,
- występowanie 2 dużych lejów depresyjnych,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych (przewaga wód IV i V klasy czystości),
- zbyt niski stopień skanalizowania województwa,
- małe zasoby wód powierzchniowych,
- mała zdolność retencyjna zlewni rzek województwa,
- zagrożenie powodziowe na wielu rzekach i niewystarczająca ochrona przeciwpowodziowa,
- przekroczenia dopuszczalnych stężeń w powietrzu pyłu zawieszonego PM 10, dwutlenku azotu (NO₂), ozonu (O₃) (przede wszystkim w miastach),
- niska lesistość województwa,
- duża antropopresja na tereny cenne przyrodniczo,
- brak spójnego systemu obszarów chronionych,
- przekroczone normy natężenia hałasu na terenach zurbanizowanych i wzdłuż dróg,
- niewłaściwe postępowanie z odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi i osadami ściekowymi,
- istniejące mogilniki i składowiska odpadów niespełniające wymagań ochrony środowiska.

W koncepcji programowej – opierając się na kryteriach ekologicznych, prawnych i ekonomicznych – wskazano 10 priorytetów ważnych dla poprawy stanu środowiska województwa łódzkiego.

Celem nadrzędnym ma być poprawa warunków życia mieszkańców poprzez poprawę jakości środowiska, likwidację zaniedbań w jego ochronie i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Celem podstawowym Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 ÷ 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015 jest „Ochrona i poprawa stanu środowiska”, natomiast za cele uzupełniające uznano:

- przeciwdziałanie pozostałym zagrożeniom pochodzenia antropogenicznego,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Poniżej zostały przedstawione priorytety zawarte w Programie Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 - 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015 wraz z działaniami przyporządkowanymi każdemu priorytetowi.

Priorytet I

„Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych wraz z poprawą ich jakości oraz ochrona przed powodzią”:

1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
2. Ochrona przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych i obszarowych,
3. Ochrona przed powodzią i skutkami suszy.

Priorytet II

„Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją”:

1. Ochrona gleb użytkowanych rolniczo przed degradacją,
2. Rekultywacja terenów zdegradowanych.

Priorytet III

„Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz wzrost lesistości”:

1. Ochrona różnorodności biologicznej,
2. Ochrona i zwiększanie zasobów leśnych,
3. Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów o największych walorach przyrodniczych.

Priorytet IV

„Racjonalna gospodarka odpadami”:

1. Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów,
2. Eliminowanie uciążliwości związanych z niewłaściwym postępowaniem z odpadami.

Priorytet V

„Poprawa jakości powietrza”:

1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych,
2. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
3. Zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego w przemyśle i gospodarce komunalnej.

Priorytet VI

„Redukcja emisji ponadnormatywnego hałasu”:

1. Ochrona przed hałasem komunikacyjnym.

Priorytet VII

„Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnych awarii”:

1. Ograniczenie skutków awarii przemysłowych i chemicznych,
2. Zapobieganie i ograniczenie skutków awarii związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych szlakami drogowymi i kolejowymi.

Priorytet VIII

„Utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego”:

1. Zachowanie stref bezpieczeństwa przy lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Priorytet IX

„Racjonalizacja wykorzystania materiałów i surowców”:

1. Zmniejszenie materiałochłonności produkcji,
2. Racjonalna eksploatacja kopalni.

Priorytet X

„Kształtowanie postaw ekologicznych”:

1. Edukacja ekologiczna,
2. Upowszechnianie informacji o środowisku.

Poszczególne grupy działań we wszystkich priorytetach zawierają charakterystykę i opis działania, wskazują podmioty zobligowane do podjęcia działań, propozycję sposobu monitorowania oraz oczekiwane rezultaty.

2.3. Polityka ekologiczna na poziomie powiatowym:

2.3.1. Strategia Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2005 – 2015

Zasadniczym celem strategicznym przyjętym w Strategii Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2005 - 2015 jest osiągnięcie i utrzymanie pozycji lidera gospodarczego w regionie. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

W ramach prac nad powyższym dokumentem wyróżniono 3 obszary strategiczne:

- obszar rozwoju gospodarczego,
- obszar problematyki społecznej,
- obszar infrastruktury technicznej.

W każdym z obszarów określono kierunki – cele strategiczne, a następnie wyłoniono główne programy rozwoju. W skład programów wchodzi działania zarówno inwestycyjne, jak i pozainwestycyjne.

Cele strategiczne w obszarze infrastruktury technicznej:

- Kl 1 stopniowa rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków oraz budowa nowych (w tym niekonwencjonalnych) dla poprawy jakości wód otwartych oraz środowiska;
- Kl 2 modernizacja i rozbudowa infrastruktury energetycznej służącej maksymalnemu wykorzystaniu potencjału tkwiącego w elektrowniach;
- Kl 3 racjonalizacja zarządzania siecią ciepłowniczą, szersze wykorzystanie ekologicznych nośników – Wykorzystanie istniejących możliwości tkwiących w potencjale elektrowni pozwala na efektywne zarządzanie siecią ciepłowniczą. Przechodzenie na proekologiczne nośniki energii jest koherentne z wizją rozwoju otoczenia gospodarczego przyjaznego środowisku;
- Kl 4 sukcesywna rozbudowa sieci gazownictwa – Rozbudowa powinna dążyć do objęcia jak największej liczby podmiotów z dostępem do sieci gazowniczej. Element ten jest istotny ze względu na rosnącą pozycję gazu ziemnego jako alternatywy dla obecnych surowców energetycznych;
- Kl 5 rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej;
- Kl 6 sukcesywna poprawa stanu środowiska poprzez działalność edukacyjną oraz inwestycyjną (rekultywacja terenów odkrywkowych) – Działania wpisują się w powszechnie akceptowalny paradygmat zrównoważonego rozwoju, prowadzą do ochrony walorów i dziedzictwa środowiskowego dla przyszłych pokoleń;
- Kl 7 budowa obwodnicy miasta Bełchatowa w ciągu drogi krajowej nr 8. Celem działania jest rozładowanie natężenia ruchu w centrum miasta Bełchatowa oraz zmniejszenie ilości kolizji komunikacyjnych. Zahamowanie destruktywnego oddziaływania pojazdów (szczególnie ciężarowych) na stan techniczny nawierzchni dróg znajdujących się w obrębie miasta;
- Kl 8 organizowanie ruchu komunikacyjnego poprzez budowę sygnalizacji świetlnej. Organizowanie ruchu zmierza do maksymalnego zagwarantowania mieszkańcom bezpieczeństwa komunikacyjnego. Bezpośrednim celem jest zmniejszenie ilości wypadków i kolizji w obrębie skrzyżowań o bardzo wysokim wskaźniku natężenia ruchu;
- Kl 9 poprawa połączeń wewnątrz powiatu. Modernizacja dróg, w szczególności tych, które mają wpływ na rozwój strefy przemysłowej;
- Kl 10 poprawienie płynności ruchu na drodze wojewódzkiej nr 484 Bełchatów – Żelów – Łask poprzez budowę obwodnicy w Żelowie. Cel to rozładowanie natężenia ruchu pojazdów przejeżdżających tranzytem. Zmniejszenie ruchu na wąskich ulicach Żelowa;

- Kl 11 reorganizacja układu komunikacyjnego miasta Bełchatowa. Wyprowadzenie skomasowanego ruchu pojazdów z centrum miasta. Rewitalizacja centrum miasta. Realizacja zadania doprowadzić powinna do zmniejszenia natężania ruchu i hałasu oraz zwiększenia liczby miejsc parkingowych wewnątrz miasta;
- Kl 12 przebudowa infrastruktury komunikacyjnej pod względem bezpieczeństwa. Budowa chodników, parkingów, ścieżek rowerowych. Ideą jest zmniejszenie zagrożeń dla życia i zdrowia mieszkańców powiatu, głównych użytkowników dróg;
- Kl 13 stała poprawa stanu środowiska i ekologii poprzez edukację społeczeństwa, racjonalne wykorzystanie odpadów (rozbudowa składowiska odpadów w Woli Kruszyńskiej) i surowców odpadowych elektrowni i kopalni, sanitację wsi oraz organizację subregionalnej stacji przetwarzania. Cel w pełni wpisuje się w żywotne potrzeby lokalnej społeczności gwarantując poprawę życia mieszkańców powiatu;
- Kl 14 prowadzenie działań na rzecz ograniczenia skutków oddziaływania bełchatowskiej kopalni węgla brunatnego i bełchatowskiej elektrowni na sferę obiegu wody w przyrodzie oraz w celu wykorzystania istniejących i przyszłych zasobów wodnych przez przemysł, rekreację, rybołówstwo i gospodarkę komunalną. Głównym zadaniem lokalnych władz powinno być wsparcie bełchatowskiej kopalni węgla brunatnego w proekologicznej polityce, jak również podejmowanie działań niezależnych zmierzających do poprawy obiegu wody;
- Kl 15 kontynuowanie inwestycji w zakresie ochrony powietrza przez bełchatowską elektrownię. Realizacja celu w znaczący sposób poprawia jakość atmosfery na terenie powiatu.

2.4. Uwarunkowania wynikające z polityki na poziomie gminy:

2.4.1. Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2015

„Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2015” została uchwalona na posiedzeniu Rady Miejskiej dnia 26 lutego 2009 r. (uchwała nr XXXV/242/09).

Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2015 przedstawia miasto jako:

- Specjalistyczny ośrodek dyspozycyjno-usługowy Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego – lidera polskiej energetyki (opartej na węglu brunatnym, a w przyszłości energetyki jądrowej),

- Miasto posiadające sprawny system powiązań ze stolicą regionu – Łodzią, a także Warszawą, Wrocławiem, Aglomeracją Górnośląską i Krakowem,
- Miejsce wygodnego i bezpiecznego zamieszkania dla 65 tys. bełchatowian oraz centrum administracyjne, oświatowe, kulturalne, sportowe, handlowe i usługowe dla 150-tysięcznego okręgu województwa łódzkiego.

Formuła misji dla Miasta Bełchatowa, która powstała przy udziale mieszkańców miasta, brzmi następująco:

„Zmierzamy do zapewnienia harmonijnego rozwoju Bełchatowa, dobrobytu i bezpieczeństwa mieszkańców, poprzez wspieranie przedsiębiorczości, wykorzystanie potencjału ludzkiego oraz istniejące infrastruktury”.

W dokumencie wytyczono dwa podstawowe obszary strategiczne dla Miasta Bełchatowa:

- obszar rozwoju gospodarczego
- obszar problematyki społecznej.

W każdym z tych obszarów określono działania zmierzające do stworzenia rzeczywistego centrum okręgu wchodzącego w skład regionu łódzkiego – bliskiego i istotnego dla Łodzi.

Cele strategiczne sformułowane w „Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009 – 2015”:

- prężnie rozwijająca się gospodarka,
- wysoka jakość życia w mieście.

Cele główne w obszarze **gospodarka** są następujące:

1. Wzrost udziału małych i średnich firm produkcyjnych oraz usługowych w lokalnym rynku,
2. Wysoki poziom inwestycji kapitałowych na terenie miasta,
3. Miasto atrakcyjne turystycznie,
4. Wzmocnienie współpracy pomiędzy samorządem i przedsiębiorstwami o kluczowym znaczeniu dla rozwoju miasta.

Cele główne w obszarze **społeczeństwo**:

1. Czyste środowisko naturalne,
2. Sprawny system komunikacji,
3. Bezpieczne społeczeństwo,
4. Wysoka jakość kształcenia,
5. Swobodna przestrzeń aktywności kulturowej, sportowej i rekreacyjnej,
6. Zdrowe, zintegrowane społeczeństwo,
7. Sprawna pomoc społeczna,
8. Wysoka jakość zarządzania miastem.

W ramach działań poprawy w obszarze społecznym wskazuje się na konieczność realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska, służących poprawie jakości wód i gruntów, poprawie jakości powietrza, oszczędności surowców i energii. Najważniejszym projektem realizowanym przez Miasto Bełchatów w zakresie poprawy jakości wód i gruntów jest projekt „Budowa i modernizacja systemu sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta Bełchatowa”. W ramach celu: poprawa warunków edukacji oraz wychowania dzieci i młodzieży - kontynuowane będą działania edukacyjne dotyczące poszanowania energii i energii odnawialnej.

Wytypowano następujące wskaźniki służące monitorowaniu realizacji celów prośrodowiskowych:

- powierzchnia nowo zagospodarowanych terenów zielonych (ha),
- jakość wód deszczowych,
- czystość wód podziemnych pitnych,
- ilość wytwarzanych odpadów trafiających na składowisko (Mg/rok/mieszkańca),
- ilość odpadów segregowanych zebranych z terenu miasta (kg/rok/mieszkańca),
- ilość i jakość wód odprowadzanych z oczyszczalni do rz. Rakówki,
- ilość zrealizowanych ekologicznych programów edukacyjnych,
- ilość przedsięwzięć i akcji proekologicznych,
- długość wybudowanej, przebudowanej i wyremontowanej kanalizacji sanitarnej i deszczowej (km),
- ilość podłączeń do kanalizacji,
- liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk na terenie miasta,
- liczba interwencji Straży Miejskiej w sprawie dzikich wysypisk śmieci na terenach prywatnych,
- liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów,
- długość zmodernizowanych i nowo wybudowanych dróg, chodników (km),
- liczba zmodernizowanych skrzyżowań (szt.),
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km),
- liczba nowych podłączeń budynków do sieci CO i gazowej.

Tabela 1. Wykaz kluczowych zadań Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa w obrębie II celu strategicznego „Wysoka jakość życia w mieście” dot. ochrony środowiska:

Działanie	Instytucje odpowiedzialne za wdrożenie	Źródła finansowania	Termin realizacji
Budowa i modernizacja systemu sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie miasta Bełchatowa.	UM Bełchatów	Fundusz Spójności, budżet gminy	2013
Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z odejściami kanalizacji deszczowej w ramach pasa drogowego w ulicy W. Polskiego	UM Bełchatów	budżet gminy, WFOŚiGW	2010
Odwodnienie osiedla 1 Maja i Wolności.	UM Bełchatów	budżet gminy, WFOŚiGW	2009 (2010 wg WPI)
Podłączenie budynków komunalnych do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej wraz zzew. instalacją wod-kan	UM Bełchatów	budżet gminy	2010
Usprawnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów.	EKO-REGION, UM Bełchatów	budżet Eko – Region, budżet gminy	2008-2015
Ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.	EKO-REGION, UM Bełchatów	budżet Eko – Region, budżet gminy	2008-2015
Budowa sieci rozdzielczej co dla budynków i działek w rejonie os. Olsztyńskiego – etap III.	PEC	PEC	2009
Budowa sieci rozdzielczej co w rejonie os. Domiechowice i ulicy Cegielnianej.	PEC	PEC	2009 - rozpoczęcie
Budowa sieci rozdzielczej co w rejonie osiedla Grocholice.	PEC	PEC	2009
Budowa północno – zachodniego pierścienia miejskiej sieci ciepłowniczej.	PEC	PEC	2009
Zakup nowego taboru, przystosowanego do przewozów osób w lokalnym transporcie zbiorowym.	UM Bełchatów MZK Bełchatów	budżet gminy RPO Wł	2015
Modernizacja infrastruktury miejskiego transportu publicznego.	UM Bełchatów MZK Bełchatów	budżet gminy, budżet MZK	2015
Modernizacja dworca PKS i zagospodarowanie terenu wokół dworca.	UM Bełchatów PKS	budżet gminy, budżet PKS	2012
Przygotowanie budowy obwodnicy wschodniej miasta Bełchatowa.	UM Bełchatów	budżet gminy	2015
Budowa i przebudowa systemu dróg regionalnych na terenie miasta Bełchatowa.	UM Bełchatów	budżet gminy	2015
Budowa i przebudowa systemu dróg regionalnych i lokalnych na terenie miasta Bełchatowa – Al. Wyszwińskiego	UM Bełchatów	RPO Wł., budżet gminy	2011
Budowa i przebudowa systemu dróg gminnych na terenie miasta Bełchatowa.	UM Bełchatów	budżet gminy	2015
Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i otoczenia biznesu poprzez rozbudowę i przebudowę infrastruktury miejskiej Bełchatowa – Przebudowa ul. Bawełnianej, Fabrycznej, 19-go Stycznia i Pl. Narutowicza.	UM Bełchatów	RPO Wł., budżet gminy	2010
Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Bełchatowa.	UM Bełchatów	RPO Wł., budżet gminy	2010 (2012 wg WPI)
Przebudowa układów komunikacyjnych w osiedlach na terenie miasta Bełchatowa.	UM Bełchatów	budżet gminy	2011
Likwidacja barier architektonicznych w ciągach dróg gminnych.	UM Bełchatów	budżet gminy	2008-2015
Ujednoczenie zarządzania drogami w granicach miasta.	UM Bełchatów	budżet gminy + budżet pozostałych zarządców dróg	2015
Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie miasta i wzdłuż rzeki Rakówki.	UM Bełchatów	WFOŚiGW, PFOŚiGW, budżet gminy	2011

2.4.2. Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego Miasta Bełchatowa

Studium Uwarunkowań i Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bełchatów – to dokument określający kierunki polityki przestrzennej i rozwoju miasta. Studium przyjęła Rada Miasta Bełchatowa uchwałą Nr 19/III/2000 z dnia 23 marca 2000 roku.

Studium obejmuje teren całego miasta i stanowi podstawę do sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego, bowiem określa obszary objęte ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego, obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obszary zarówno zabudowane, jak i te przeznaczone pod zabudowę, kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej.

W Studium określone zostały następujące priorytetowe zadania:

- budowa obwodnicy miejskiej w ciągu drogi krajowej nr 8;
- przebudowa i budowa układu komunikacji miasta;
- porządkowanie i przebudowa centrum miasta;
- ochrona i kształtowanie przyrodnicze doliny Rakówki;
- tworzenie warunków dla promocji budowy i rozwoju terenów aktywizacji gospodarczej;
- tworzenie nowych miejsc pracy;
- poprawa struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta poprzez dalszą konsekwentną jej przebudowę i poprawę jakości życia mieszkańców.

2.4.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Blisko 50% powierzchni miasta Bełchatowa objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, kolejne są w trakcie opracowywania. Są one bardzo ważnymi dokumentami wyrażającymi politykę gminy i stanowiącymi prawo miejscowe. Zawierają między innymi ustalenia dotyczące ochrony środowiska i przyrody, obowiązujące wymagania i zakazy w poszczególnych obszarach. Ułatwia to w znacznym stopniu zarządzanie środowiskiem w mieście. Wprowadzane reguły są dostosowane do warunków terenu i pozwalają na korzystanie z niego w sposób harmonijny, zaplanowany, nie uciążliwy dla otoczenia. Ponadto plany są często jedyną skuteczną formą ochrony miejsc o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. W dotychczas uchwalonych w Bełchatowie miejscowych planach wiele zapisów poświęconych jest ochronie terenów cennych przyrodniczo, takich jak dolina rzeki Rakówki, inne tereny ważne ze względu na zachowanie bioróżnorodności, wysoką wartość gleb itp. Bardzo korzystne z punktu widzenia ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu jest obejmowanie kolejnych obszarów miasta miejscowymi

planami zagospodarowania przestrzennego.

2.5. Limity racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska

„II Polityka Ekologiczna Państwa” przyjęta przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 r., a następnie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w sierpniu 2001 r., ustaliła następujące ważniejsze limity krajowe związane z poprawą stanu środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych (wszystkie dotyczą celów do osiągnięcia najpóźniej do 2010 r.):

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle),
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r. w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i o 20% w stosunku do 2000 r. (w przeliczeniu na jednostkę PKB),
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.,
- pełna (100%) likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych w stosunku do stanu z 1990 r.: z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego o 30%,
- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, lotnych związków organicznych (poza metanem) o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu w 1990 r.

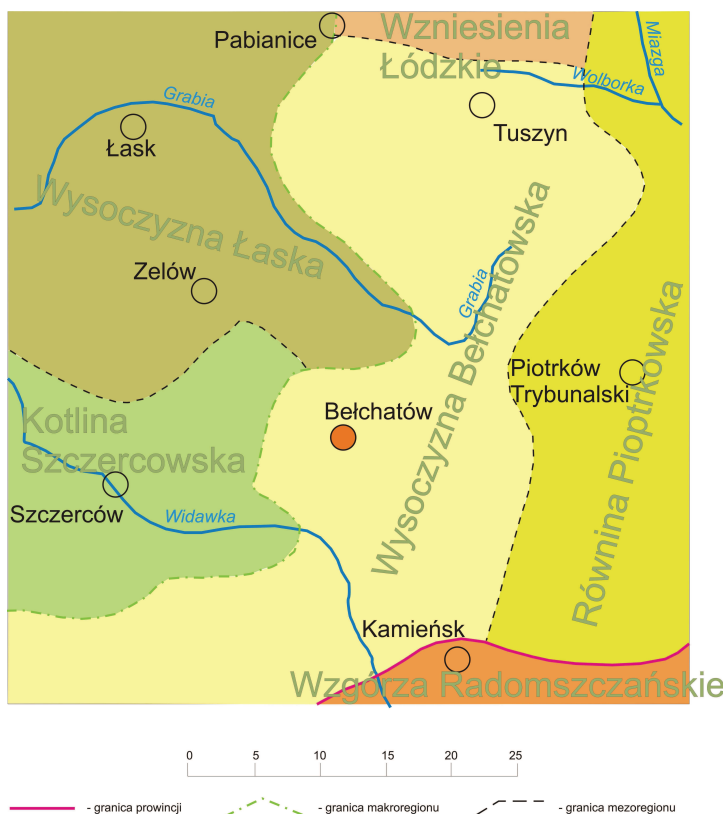
Wymienione limity stanowią punkt odniesienia do realizacji celów polityki ekologicznej poszczególnych szczebli administracji samorządowej. Zgodnie z wymaganiami polityki ekologicznej aspekty ochrony środowiska powinny być uwzględniane we wszystkich politykach sektorowych oraz planach i programach tworzonych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Przedstawione powyżej wartości są limitami krajowymi. Dotychczas nie dokonano podziału na limity regionalne.

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA BEŁCHATÓW

3.1. Położenie geograficzne

Bełchatów, to średniej wielkości miasto położone w województwie łódzkim, w odległości około 50 km na południe od stolicy województwa i 24 km na zachód od Piotrkowa Trybunalskiego. W wyniku reformy administracyjnej w roku 1999 Bełchatów stał się siedzibą władz powiatu ziemskiego. Gmina miejska Bełchatów sąsiaduje z terenami gminy wiejskiej Bełchatów, której władze ulokowane są w Bełchatowie.

Położenie geograficzne Bełchatowa, to 51°22' szerokości geograficznej N i 19°22' długości geograficznej E.

Rysunek 1. Położenie Bełchatowa na tle jednostek fizycznogeograficznych (wg J. Kondrackiego, 1998)

Według podziału fizyczno-geograficznego Bełchatów leży w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, w obrębie podprowincji: Wzniesienia Południowomazowieckie, do których należy mezoregion Wysoczyzny Bełchatowskiej.

Przez Bełchatów przepływa rzeka Rakówka - prawobrzeżny dopływ Widawki. Rakówka płynie z północy na południe. Na terenie miasta wpływają do niej 3 lewobrzeżne dopływy, z których dwa, w północno-wschodniej części miasta też mają zwyczajową nazwę Rakówka. Na uwagę zasługuje fakt, że Rakówka należy do systemu Odry tuż przy jego granicy z systemem Wisły. W pobliżu Bełchatowa przebiega dział wodny pierwszego rzędu rozdzielający oba te systemy. Ma to wpływ na wiele czynników kształtujących charakter przyrodniczy omawianego obszaru, takich, jak: morfologia terenu, warunki gruntowo – wodne, roślinność, warunki klimatyczne.

Rysunek 2. Położenie gminy Miasto Bełchatów na tle powiatu bełchatowskiego.

ERROR: undefined
OFFENDING COMMAND: 18=.46

STACK: